

NOCTURN A QUATRE MANS

De Ricard Gázquez

(novembre de 2008).

Personatges

Robert

Clara

La Clara pianista, o la Clara del mirall

El pianista Johannes

Johannes

Dos soldats prussians

L'acció té lloc a la casa dels Schumann de Düsseldorf (Prússia), entre 1848 i 1854.

NOTA PRÈVIA: El joc dels desdoblaments.

Al llarg de l'obra ens adonarem que Clara té una doble, la Clara Pianista, altrament dita la Clara del mirall; Johannes també té un sòsia, algú que se li assembla, que és idèntic a ell o que vesteix amb la mateixa indumentària per produir aquest efecte. L'anomenarem El Pianista Johannes.

Clara i Johannes s'expressen per mitjà de la paraula, mentre que Els Pianistes s'expressen a través de la interpretació musical.

Escena primera

(Una sala d'estar àmplia i de sostre alt. És de nit.

*Al fons, una porta de dues fulles entreoberta.
A la dreta, una altra porta, i més a prop, un piano de paret.*

A l'esquerra, un mirall de cos sencer adossat a la paret. Unes cortines gruixudes tapen un finestral. Apilats a terra, alguns llibres de mides diferents: voluminosos atlas de geografia amb grans cobertes, reculls de contes, tractats de filosofia, poesia, novel·les, novel·letes, partitures...

Gairebé imperceptible, se sent el tic tac d'un rellotge: quan s'indiqui, el ritme del mecanisme pujarà de volum i augmentarà o disminuirà de freqüència, com un metrònom.

*Robert està assegut en una butaca, al fons, al costat d'un vetllador amb un llum que l'il·lumina tènueament. Vesteix un batí verd de flors.
Treballa mentalment en alguna composició: podem sentir algun fragment de la música que ell sent (?)*

Per la porta de la dreta entra Clara. Porta una tassa de camamilla. Deixa la infusió a la tauleta, observa Robert uns segons, i després d'una pausa, comença a encendre les espelmes que hi ha repartides per la sala.

*Després, Clara es dirigeix a la zona de la sala on hi ha els llibres i els papers, i comença a treballar en algunes partitures. Pren notes, fa correccions...
Silenci.*

Clara

(A públic)

Ningú diria que acabo d'arribar d'un llarg viatge, oi?

(Pausa.)

Aquesta no ha estat exactament la meua benvinguda. He estat fora tres mesos. He visitat Copenhaguen, Oslo, Sant Petesburg, Viena, i tota una llista de ciutats tan inhòspites en aquesta època de l'any, que millor que no comenci a anomenar-les perquè resultaria massa llarg. Només de pensar-hi em torna el fred.

Massa concerts. A cada lloc, un piano diferent, amb un so cada cop més... espantós, amb un públic distant, que molt sovint ni escolta, que no entén res de música la majoria de vegades, lamentable; i amb un temps... insofrible, tempestuós... Absolutament... gèlid, plujós, humit, desagradable, completament nociu pels ossos i les articulacions. Bé, per no parlar de la sordidesa dels teatres i de les opinions de certs crítics que...

(Pausa.)

De qualsevol manera, ara ja sóc a casa.

(Pausa.)

Quan he arribat, a primera hora de la tarda, el meu marit... s'ha llançat als meus braços. Gairebé no m'ha deixat ni que em tragués l'abric. M'ha arrencat dos botons, i amb els ulls plens de llàgrimes, senzillament m'ha dit: alegretto, ha dit, alegretto. I llavors... somrient, ha volgut fer... (Pausa breu.) Ha volgut que toqués per a ell un fragment d'una peça que ara escriu. Hem xerrat una mica i ens hem posat a treballar. Ell és així. Després... és com si el temps no hagués passat. És com si tot tornés a ser el que era, tot al seu lloc de nou: ell allà, a la seva butaca, i jo, aquí.

(Pausa.)

Ens hem escrit cartes cada dia. Algunes no han arribat, encara. Pot ser que mai no arribin. Tant és. Ja he oblidat què ens dèiem. El que sí em pregunto és: ens hem mogut d'aquí tot aquest temps? Jo sí, és clar, però ell?

(Pausa. A ell)

Què has fet tots aquests dies sense mi? Enyorar-me, ja ho sé.

(Pausa. A públic.)

El meu estimat Robert pateix de migranya, terriblement, i està completament absorbit per la composició. Té la sensació, i tot el nostre cercle d'amistats pensem que té raó, que no es valora prou la seva música. És per això que ha presentat la seva dimissió com a Director del Conservatori i Mestre de Concerts. Ara es dedica exclusivament a compondre, a escriure alguns articles i a... a ajudar-me a mantenir la disciplina: a triar les peces, a practicar...

(Pausa.)

És un home extremadament sensible. Necessita atenció.

(Pausa.)

De vegades, m'agrada observar-lo quan ell no se n'adona.

(Pausa. L'observa. Pausa. Mira al front.)

Alguns dies, quan torno de viatge, com avui, juguem a reviure els anys que hem passat junts, tot el que ens va costar casar-nos i estar junts, tot el que vam haver de lluitar per... (Riu breument.) I altres coses.

És un joc que, sobretot a ell, el diverteix, el tranquil·litza.

Mentrestant, jo he de seguir amb la meva carrera com a pianista, amb els meus viatges, els compromisos, els concerts... És dur, però en el fons m'agrada. I he aconseguit un cert... Vaja, un notable... reconeixement a nivell... internacional.

(Pausa.)

No ho diu, però jo sé que això a ell el fa patir.

(Pausa.)

Ara vivim a Düsseldorf la major part del temps. Tenim fills. Som feliços, malgrat els temps que corren. Però com sempre, tot en la nostra vida és provisional.

(El mira. Després torna a concentrar-se en l'estudi.)

Escena segona

(Robert s'aixeca i busca alguna cosa amb ansietat. Actua com si s'hagués oblidat de la presència de la seva dona. Aixeca la tapa del piano de paret i en treu una ampolla de conyac i un parell de cigars.

Se n'encén un i es guarda l'altre a la butxaca. Se serveix una copa.

Ella l'observa.

Ell camina amunt i avall, bevent i observant els núvols multiformes que deixa anar en cada pipada.

Clara l'observa. Ell segueix una estona absent, mirant el fum.

Al cap d'uns minuts, se n'adona de la presència de Clara, apaga el cigar en el conyac i dissimula.

Va cap a la tauleta on té la camamilla i se la pren.

Ella abaixa la vista i continua treballant.

Robert va cap a ella, se li posa al darrera i li acarona el coll i la cara suaument amb una mà. Li diu alguna cosa a l'oïda i ella li contesta en veu baixa, amb un gest de negació, però ell torna a parlar-li a cau d'orella i ella riu.

Pausa.

Ell insisteix i li prega si us plau que accedeixi a les seves peticions.

Ella fa que no amb el cap i continua amb el que estava fent.

Pausa.

Robert li dóna l'esquena, se'n separa enfadat com un nen malcriat.

Pausa.

Clara s'aixeca i va cap el mirall que hi ha a la banda esquerra. Es mira, s'arregla els cabells. Pausa.

Del mirall en surt el reflex de Clara i es planta al seu costat. Ella no ho acusa.

Robert es tomba i descobreix la seva esposa duplicada. Mostra una certa sorpresa, però es diria que ja sembla avesat a aquesta mena de fenòmens. Silenci.

Les dues Clares avancen lentament, en sincronisme mil·limètric. Seuen a la banqueta del piano de cua i la Clara del mirall comença a interpretar una peça musical amb gran virtuosisme.)

Robert

No em puc creure que només tinguis onze anys.

(La pianista segueix tocant)

La casa on vius és com un laberint de pianos. Massa soroll, massa gent deambulant pels passadissos a tot hora, tots negociant lloguers d'habitacions i d'instruments amb el teu pare.

Clara

La mare se n'ha anat. S'ha endut amb ella les meves dues germanes, són petites, encara no han après a caminar. Però ja no podia aguantar més, no suportava més / el Mestre, la disciplina del Mestre, els seus ulls, les lliçons, els fills, els dits, els precés, la veu, els requeriments nocturns del Mestre.

Robert (*/:simultàniament: /*)

/Estàs asseguda entre grups de gent i d'instruments, envoltada d'orelles, colzes, ulls, mentons amb insectes peluts encrespats i d'ullals, incisius, uncles, mans, mans, mans, mans, mans... Toques millor que jo, toques millor que cap de nosaltres. Només té onze anys? -murmuren. És la filla del Mestre. Que n'és de bella. Bellíssima, bellíssima i velleta. Només onze? T'agradaria fer l'amor? Qui ho ha dit, això? Ha estat ella? No. Si ni tan sols ha après a parlar correctament encara, no parla gaire bé, només toca el piano, li costen les paraules.

Clara

Amb onze anys? Exageres.

Robert

Qui ho ha dit, això? Qui ho desitja? L'amor?

Clara

Ha estat l'home del frac, el del frac blau.

Robert

Aquest sóc jo, sóc jo. Com puc haver-ho desitjat? (*Pausa.*) T'explicaré un conte deliciós. Tracta d'un home que es separa de la seva ombra, que devora els cadàvers dels morts de nit als cementiris.

Clara

No, calla, prou.

Robert

Viu en un fred alberg d'estudiants. No obre mai les persianes de la seva cambra, surt de nit, s'està sempre a les fosques, dorm de dia.

Clara

Calla, si us plau, calla ja.

Robert

És cert, tens raó, massa soroll. No suporto el xivarri continu que se sent tot el dia a casa teva. On ets? On ets? Te n'has anat a donar el teu passeig diari de tres hores amb el pare. Us observo de lluny. Us segueixo pel riu, m'amago rere els arbres. T'has girat cap a mi. Ai, m'has vist?

(La pianista segueix tocant.)

Visc en un fred alberg d'estudiants. Hi ha un home a qui de dia mai veiem, però diuen que la seva alçada és descomunal, que amb la mirada et magnetitza, que et fa perdre el desig, la voluntat. Però podria dotar-te de talents que abans tu ni somiaves. Si vol, et fa cantar amb una veu virtuosa, encara que no sàpigues cantar. I a canvi? La teva ànima, per a ell, la vol per a ell. Amb només un cop d'ull aconseguix que els meus dits... que els teus dits realitzin exercicis impossibles, impossibles, impossibles. A menys que et sotmetessis durant anys sense protesta a les repeticions que t'obliga a fer el teu Mestre, Meister, Meister! No serà que tots dos són el mateix? No serà que de dia és el Mestre i que a la nit és l'altre... L'home descomunal, el vampir, el necròfag, el magnetitzador...

Com s'ho fa per canviar de mida i d'aparença? Mira'm, mira'm als ulls, segueix el pèndul, no perdís el vaivé del pèndul a la meva mà, segueix el pèndul, el pèndul, el pèndul, no deixis de mirar-me...

(S'acosta a ella amb un pèndul que s'ha tret de la butxaca.

Clara el segueix amb la mirada fins que queda aparentment hipnotitzada.

Robert la manipula com vol, com a una nina.

Ballen un estrany vals.

Robert s'inclina damunt Clara, com si volgués mossegar-li la jugular, però ella aconseguix d'escapar-se.

Ara Robert s'acosta a La pianista, s'inclina sobre ella i li toca el clatell.

La pianista cau en un esvaniment sobre el teclat, i al mateix temps, Clara es deixa caure al terra en un desmai. Silenci.

Després d'una pausa,

Robert s'acosta lentament al piano de cua, sense fer cap soroll, s'hi fica dins i tanca la tapa des de l'interior, com un taüt.

La pianista s'incorpora de sobte i surt esperitada entrant de nou en el mirall.

Clara s'aixeca del terra i va cap a la porta del fons.

Surt de l'estança i reapareix de seguida per la porta de la dreta, buscant en Robert. Quan entra per segona volta per la porta de la dreta, s'atura i va a ocupar el lloc que la seva doble ha deixat buit, a la banqueta del piano de cua, on Robert s'ha amagat.

Pausa.

Polsa una tecla. Robert es queixa deixant anar un gemec.

Pausa.

Clara prem una altra nota que ressona llargament. Silenci.)

Escena tercera

Clara

Estàs mort?

Robert

Sí.

(Pausa.)

Clara

Ai, Robert, Robert, Robert... Per què m'has d'abandonat?

(Pausa.)

"Et vaig veure. Era de nit, entre les sis i les set de la tarda. Em vas somriure, em vas besar amb infinita tendresa. Ja no podies controlar els teus membres, ni tan sols eres capaç d'allargar els braços. No ho oblidaré mai. Oh, Robert, com ens hem de veure! Amb quant dolor intentava reconèixer els teus trets estimats! Quin espectacle tan dolorós. Tot el que vaig patir pacientment des que et van separar de mi, (per internar-te al sanatori), durant dos anys i mig, sense ni tan sols haver-nos dit adéu, tot el que vaig patir als teus peus, en silenci, tot això a penes resultava insuportable quan a la fi et vaig veure. Em vas dedicar una mirada tèrbola, però inefablement dolça. Et vas adormir. El teu cap era bonic, minvat per una suau claredat. Llavors em va envair una enorme serenor. Com si un esperit celestial planés per sobre meu.

Ai, si te m'haguessis emportat amb tu!"

Robert *(Des de dins del piano.)*

Vols venir amb mi?

Clara

No. Vés-te'n. Ara ja em sento en pau. No vull continuar jugant a aquest joc per més temps, n'estic cansada, resulta extenuant està sempre... *(Pausa.)*

Oh, Robert, Robert, Robert, per què m'has abandonat?

(Robert ha sortit dissimuladament del seu amagatall i apareix misteriosament pel fons, emergint de la foscor.)

Robert

No me n'he anat, encara.

(Clara s'espanta. Pausa.)

T'assembles a la teva mare. Seràs una dona... bellíssima.

(Pausa.)

Si jo estic mort... llavors tu tens... artrosi... artritis... A penes pots tocar.
(Pausa.) Pobra nena velleta.

(Pausa.)

Clara

I si jo me n'anés? I si et deixés i m'emportés amb mi els fills que t'he donat?

Robert

A on? *(Pausa.)* I si jo et segrestés i et portés amb mi ben lluny a un altre lloc?

Clara

El pare no ho voldria. No ho permetria mai.

Robert

Fins quan?

Clara

Fins que jo pugui decidir-ho, fins que sigui major.

(Pausa.)

Major d'edat.

Robert

I la teva mare?

Clara

La mare ens va deixar, ja t'ho he dit. I és una dona. Ella no hi tindria res a dir.
Potser ens ajudarà.

Robert

T'esperaré.

Clara

S'hi oposarà. Ens posarà molts plets.

Robert

Maleït sigui! Plets?

Clara

Però els guanyarem.

Robert

Menys mal.

Clara

Però tu no ens podràs defensar. Si li haguessis fet cas a la teva mare i no haguessis abandonat els estudis de dret...

Robert

Calla, a què ve això, ara? No em turmentis. Deixa la meva mare en pau.

Clara

Hauràs de contractar un altre advocat.

Robert

Merda. Li escriuré una carta.

Clara

Ara? A qui?

Robert

Al teu pare. Escriu:

(Clara agafa una ploma i escriu el que Robert li dicta.)

"Avui és l'aniversari de Clara."

Clara

Ah, sí?

Robert

Felicitats. Divuit anys.

(Li dóna una partitura cargolada i lligada amb un llaçet com a regal.)

Fa menor.

Clara

(Desplega la partitura.) Oh, moltes gràcies, estimat.

Robert

Apunta: "Avui és el dia en què el més preuat que hi ha al món per a mi i per a vostè va veure per primera vegada la llum. El dia en què he reflexionat també sobre mi mateix, doncs vostè ha influït profundament en la meva vida. Confesso que mai no havia pensat en el meu futur amb tanta tranquil·litat com avui. Em trobo lliure de penúries econòmiques i amb els més bells plans al cap, amb un cor jove, entusiasta, noble, amb mans per treballar, amb un cercle d'acció meravellós, amb l'esperança, a més, de donar tot el que les meves forces puguin assolir, honrat i estimat per molts, digne de... etcètera, etcètera, etcètera..."

Clara

Etcètera... etcètera... etcètera...

(Clara segueix escrivint unes quantes frases més, després, s'atura i el mira perquè continuï.)

Robert

"I per això li pregunto: Per què he d'estar separat d'aquella a qui dedico tot els meus afanys i que em correspon amb el seu amor fidelment i íntimament?... Durant divuit mesos, vostè m'ha examinat amb exigències angoixants com un destí. Malgrat tot, com podria jo manifestar-li cap signe de còlera ni remotament? Jo el vaig ofendre, però vostè ja m'ho ha fet expiar prou i amb escreix. Ara... si no exigeix l'impossible, potser les meves forces puguin marxar al compàs dels seus desigs; tant de bo em guanyi de nou la seva confiança. Hem d'esperar el seu sí encara divuit mesos més. Vostè ja sap que en les coses altes sóc tenaç; consideri'm a prova, des d'ara, lleialment... i virilment, i beneeixi aquesta unió d'ànimes, que per poder abastar la més alta ventura tan sols haurien de menester... la benedicció paterna."

(Ella acaba d'escriure la carta. Li passa a ell perquè la signi. Ell ho fa.)

Clara

Dirà que no. El pare no et té cap confiança. Dirà que beus, que tens un caràcter... variable, taciturn, malencònic, imprevisible, el cap ple de pardals...

Robert

I de papallones sobretot, però no té perquè saber-ho.

Clara

Ja ho sap.

Robert

Calla un moment. Escriu. *(Pausa.)* "Ja no desitjo pensar ni escriure més; però quan vas plorar sobre el meu cor, llavors, Clara, em vas mostrar el cel i l'infern. És cert que t'estimo i que m'estimes? No m'abandonis, tu ets per a mi l'única noia que existeix! M'aferro fermament a tu, si cedeixes... estic perdut"

Clara

Espera. *(Deixa d'escriure i agafa un petit diari íntim. Gira les pàgines. S'atura. Llegeix):* "Un estrany sentiment de felicitat i malenconia em trasbalsa. Que el cel vulgui concedir-nos la seva benedicció! El meu Robert, si al menys pogués tornar-te a veure. El meu cor es consumeix d'anhelosa nostàlgia, i a tot això s'hi afegeix la preocupació pels meus concerts. Quin contrast!"

Robert

Oh, Clara, Clara. Escriu, apel·laré al jutge dels més alts tribunals...

Clara

No cal, no pateixis, guanyarem.

(Pausa. Va cap al fons i torna amb dues copes de vi. Fa un brindis.)

"Cecília em va lliurar per fi la corona de murta; només de percebre el seu frec ja em vaig sentir santificada". (Fan xocar les copes. Beuen.)

Podrem estar sempre junts, ens casarem, tindrem fills.

Robert

Quants?

Clara

Com a mínim, vuit. O set.

Robert

Un octet, o un septet. Ai, ja tinc ganes de començar a fer...

(Pausa.)

Clara

El què?

Robert

De compondre una peça en memòria d'aquest dia.

Clara

Encara no s'ha acabat.

Robert

No, és clar, ja l'escriurem demà.

Clara

Com farà?

(Deixen les copes.)

Robert s'acosta al piano i mira el teclat en silenci, però no es veu capaç de tocar.

Silenci.

Empeny l'instrument amb ràbia, canviant-lo de posició. Crida.)

Robert

Toca tu! Toca tu!

Clara

Ja n'hi ha prou, Robert. Robert!

(Ell s'allunya del piano, agafa una fulla de paper pautat i omple frenèticament alguns pentagrames. Pausa.)

Clara

(En veu baixa) A poc a poc.

(Ell es va tranquil·litzant.

Ella torna a les seves partitures i treballa també sobre el paper. ç

Silenci. Se sent el plor d'un nen petit.

Pausa. Escolten.)

Robert

És l'Emil?

(Pausa.)

Clara

L'Emil és mort.

(Pausa.)

Robert

Ferdinand?

(Pausa.)

Clara

Encara no ha nascut.

(El nen plora més fort. De fons, se sent renillar de cavalls i carros de fusta que avancen a través del fang i de la pluja.)

Ja hi vaig jo.

(Quan Clara es mou, de darrera seu apareix de nou La pianista, quieta com un espectre. Clara surt per la dreta. L'ambient es torna gèlid. Silenci.

La pianista i Robert es miren de fit a fit, congelats, com si es trobessin de nit a la intempèrie, palplantats en la neu. Silenci.)

Robert

(En veu baixa.) Toca tu. Toca tu.

(Silenci.)

Escena quarta

(Clara Torna. Així que entra, La pianista C es posa en moviment. Van alhora, separades en l'espai, però amb la simetria d'un mirall: La pianista s'asseu al piano de paret i Clara al piano de cua. La pianista toca. Robert s'asseu a la seva butaca, al costat del vetllador. Les observa. Minuts musicals.

Robert s'aixeca, efectua algunes observacions, correccions, variacions sobre un tema, dirigeix la interpretació d'una orquestra imaginària al llarg d'uns quants compassos... Componen plegats.

Clara va anotant sobre el paper pautat totes les fases de la composició.

Després, Robert se'n torna a la butaca.

La música para. La pianista deixa de tocar.

Al vetllador, Robert col·loca dret un mirallet que fins ara estava pla sobre la taula, com un marc de fotos. S'hi emmiralla: veiem només la seva boca amplificada per efecte del reflex distorsionat, igual que en els petits miralls còncaus d'afaitar.)

Robert

Explica'm què vas veure.

Clara

Quan?

Robert

Llavors.

Clara

No vaig veure res.

Robert

No menteixis. Explica-m'ho.

Clara

Ho vols sentir?

Robert

Sí.

Clara

De debò?

Robert

Sí.

Clara

Mai no vols. No t'agrada...

Robert

Sí que vull.

Clara

Si començo, m'has de deixar acabar.

Robert

Escoltaré.

Clara

M'ho promets?

Robert

Sí que vull, sí que vull, sí, sí, sí!

(Pausa. Quan Clara comença el seu relat, La pianista l'acompanya al piano.)

Clara

Van venir dues vegades a buscar-te, però els vaig dir que no.
No els vaig deixar passar, els vaig dir que no hi eres. Ens amenaçaven,
volien reclutar-te, els militars picaven a les portes, casa per casa...

Robert

Casa per casa... I llavors?

Clara

Vam fugir per la porta del jardí. Ens vam endur amb nosaltres la Marie.
Te'n recordes?

Robert

No.

Clara

Vam agafar el tren a l'estació de Bohèmia, no havíem pogut esperar
per endur-nos els nostres tres petits...
Patíem per ells.
Hi havia homes armats amb dalles de segar,
i barricades als carrers.

Robert

A Dresde. Dresde. Des de Dresde.

Clara

Em deies que a la nit ja hauríem tornat a casa.

Robert

Sí.

Clara

Però no vam poder tornar.

(Pausa.)

Va ser un dia espantós.

Sentíem els canons, i els nens s'havien quedat a la ciutat!

A la nit jo els volia anar a buscar, però ja era massa tard.

Robert

Per què?

Clara

Ningú em volia acompanyar. Jo estava embarassada de set mesos, i tu...

Robert

Jo què?

Clara

Deien que els insurrectes agafaven tots els homes i... que els obligaven a lluitar...

Robert

A lluitar...

Clara

A entrar en combat.

Robert

Covards.

Clara

Estaves afectat per la mort del teu germà. Era recent, no podies fer res.

Robert

Presoner.

(Pausa.)

Clara

Al matí vaig tornar a Dresde amb la filla del pastor. No sabia si podria tornar a sortir-ne i retrobar-te, però hi havia d'anar.

Robert

Què vas veure?

Clara

Havien cremat l'Òpera. Encara disparaven trets, rugien els canons.

(Pausa.)

Quan vaig arribar a casa...

Robert

Sí.

Clara

Quan vaig arribar a casa...

Robert

No.

(Es tapa la cara amb les dues mans).

Clara

Els nens dormien.

(Pausa.)

Robert

Dormien.

(Abaixa les mans. Somriu.)

Clara

I es van llevar, tranquil·lament. Vam recollir les coses... i vam tornar a sortir de la ciutat.

Robert

Dormien... tranquil·lament...

Clara

Els vaig fer pujar al cotxe i els vaig embenar els ulls.

Robert

Per què?

Clara

Les parets de les cases estaven derruïdes, hi havia cossos amuntegats per tot arreu, els soldats forçaven els veïns a presenciar les execucions dels estudiants, vint-i-cinc... o vint-i-sis... Els afusellaven d'un en un.

Robert

Vint-i-quatre, vint-i-tres, vint-i-dos, vint-i-un, vint, dinou...

Clara

Havien obligat a alguns homes a llançar-se al buit des dels pisos més alts... a dotzenes... agafats de les mans.

Robert

divuit, setze, disset, quinze, catorze, tretze, dotze...

Clara

Has dit que em deixaries acabar.

Robert

Silenci. Onze, deu, nou...

Clara

Calla tu.

Robert

(En veu baixa) Silenci... vuit, set, sis, cinc, quatre, tres...

(Xiuxiueja alguna cosa entelant el mirallet del vetllador. Després para l'orella. Escolta.)

Clara

Com és possible...

(Pausa.)

Com és possible que la confiança en els nobles estigui TAN arrelada des de fa TANT de temps?

Robert

És així.

Clara

Quan serà que tots els homes tinguin els mateixos drets?

Robert

No ho sé. Mai.

Clara

Allà... no hi havia més que aristòcrates que tractaven el poble de xusma!

Robert

"S'ha de crear mentre sigui de dia."

Clara

Em sents?

Robert

Xusma! Xusma! Xusma!

(Pausa.)

Clara

Després... ens vàrem reunir, vam estar junts de nou...

Robert

I ens vàrem menjar un ou.

(Torna a tombar el mirall sobre la taula, del revés.)

Para, tinc mal de cap.

(Pausa.)

Si us plau, tinc mal de cap.

Clara

(En veu baixa) Sempre tens mal de cap.

Robert

Què?

Clara

Vols que et porti unes herbes?

(Pausa. Robert mugeix com un toro. Pausa.)

Robert

Pel que fa al quart compàs... l'acord en Re no és disminuït...

Clara

Què dius?

Robert

M'ho acaba de dir Bach.

Clara

Ah, sí? Quan?

Robert

Johan Sebastian, fa un moment, des de dins del mirall.

Clara

Li has preguntat? I t'ho ha dit?

Robert

Fa un moment.

Clara

No us he sentit.

Robert

Perquè estaves parlant.

Clara

És clar.

Robert

Però t'estava escoltant...

(Pausa. Les pianista C prova l'acord en qüestió al piano. Pausa.)

Clara

Tens raó.

Robert

M'ho ha dit ell. Mai no falla.

(Pausa.)

Clara

Hi ha algú més?

Robert

Ara mateix?

(Redreça el mirallet, s'hi mira i el tomba de nou.)

No, ara no.

(Pausa.)

Escolta... Què et volia dir?

(Pausa.)

Clara

No ho sé. Digues.

Robert

Què?

Clara

Què em volies dir?

Robert

Què? Què pretens? De què parles?

Clara

No res. Has dit que...

(Pausa.)

Res.

*(Clara agafa la seva agenda i ordena les seves tasques.
Revisa alguna partitura. La pianista realitza exercicis al piano.
Robert torna a parlar amb els esperits que hi ha a l'altra banda del mirall.)*

Clara

Segur que no hi ha ningú més?

Robert

(Tapa el mirall amb un mocadoret.) De qui parles?

Clara

No he dit res. Res. Ets tu qui...

(Se li acostava i descobreix el mirallet.)

Robert

(La mira uns instants i, a continuació, torna a xiuxiuejar sobre el mirall.)
Emil? Emil! Emil!

(S'excita i s'angoixa.)

Clara

Deixa'l. Deixa'l en pau.

Robert

Pobre Emil... Emil? Emil... Emil...

(Clara tomba el mirall.)

Clara

Serà millor que te'n vagis a dormir. No et sembla?

Robert

Ho sento, perdona'm, no ho volia fer

(Pausa.)

Em perdones? No et volia fer mal.

Clara

Doncs me'n fas.

Robert

No.

Clara

Sí que me'n fas. Et penses que jo no...

Ja t'ho he dit cent vegades, què en traiem de pensar-hi?!

(Pausa. Clara redreça el mirallet de nou i li diu alguna cosa a cau d'orella a Robert. Ellriu. S'aixeca i li cedeix el lloc.

Clara s'asseu i xiuxiueja també per invocar esperits.)

Ludwig... Ludwig.... Em sents? Em pots sentir?

Robert

Pregunta-li en quin...

Clara

Xit! Silenci. No em deixes escoltar.

(Para l'orella)

Ludwig... Em sents?

(Pausa. Escolta.)

Escriu.

(Robert agafa un paper i pren notes.)

Clara

(Escolta)

Ich höre dich kaum (gairebé no et sento)

Ja (...) Ja. (...) Frei... aber... einsam...

Vielen Dank... *(Continua xiuxiuejant)*

Frei Aber Einsam (=l'liure però sol')

Robert

Frei... Aber... Einsam ... Frei...

Clara

Nicht zu schnell... Nicht zu schnell... (=sense massa precipitació')

(Pausa. Robert segueix escrivint.)

Sí. Ja ho sé. nosaltres també et trobem molt a faltar.

(Pausa.)

Perfecte... Sense parar de viatjar...

Sí. Ja ho sé... però fa molt de temps...

(Es posa trista, però Robert s'acosta i li fa un petó a la galta. La vol abraçar, però ella l'atura amb un gest i segueix escoltant. Pausa. Clara comença a riure com si li haguessin explicat un acudit. S'aixeca i li cedeix el lloc a Robert, que para l'orella.)

Què passa? Què t'ha dit?

(Clara continua rient. Robert escolta.)

Robert

(Torna a escoltar)

Cendra... molta cendra...

(Clara deixa de riure.)

Allunya-te'n. Vés-te'n d'aquí! Fuig d'aquí! Fuig d'aquí! Fuig! Fuig!

(Clara tomba el mirall i el calma. L'abraça.)

Clara

Ja està, ja està. No passa res.

Robert

El volien agafar... No es podia escapar...

Clara

És mort. No passa res. No li poden fer mal.

Ja està. Ja està.

(Li diu alguna cosa a l'orella i Robert s'anima iriu.)

Ho veus?

(Silenci. Clara ordena els papers, es prepara per anar-se'n a dormir.)

Clara

Abans m'has dit que volies escriure alguna cosa.

(Pausa.)

Vols que t'ajudi?

(Pausa.)
Tinc son.

Robert
Escriure alguna cosa? No me'n recordo.

(Silenci.)

Clara
Abans has dit que volies parlar del teu amic... W... No és això?
(Pausa.)
Si vols, ho deixem per demà.

Robert
No, no, què t'he dit?

Clara
Has dit que volies escriure alguna cosa sobre ell... pels seus... adeptes. En resposta a algunes cartes... entusiastes sobre la seva música, sobre la seva musica... per a la revista.

Robert
El meu amic... W... (Pausa.) No para de parlar... i ell em retreu a mi que jo no parlo, que sempre estic callat. Hauria d'aprendre a quedar-se en silenci, de tant en tant, a valorar el silenci. Però què es pot esperar d'un home que es creu el creador de la música del futur?

Clara
Has sentit el que ha dit sobre...

Robert
Sobre què?

Clara
No has llegit el que ha escrit sobre...

Robert
Bah... No m'ho puc creure... Què ha dit? Què ha escrit el nostre amic... W?

Clara
Literalment: "l'única cosa que els queda als jueus en la música... és..."

Robert
L'única cosa que els queda és...

Clara
Suïcidat-se.

Robert

No, no pot ser. Com s'atreveix? Calla, ja no em diguis res més.

Clara

Però no és només Wagner. Els germans Grimm...

Robert

Ifanticides...

Clara

Von Kleist...

Robert

Malaltís...

Clara

Von Arnim i Bretano...

Robert

Oh, estimats poetes de la pàtria...

Clara

No admeten... els FILISTEUS en el seu club!

Robert

Com pot dir això? Suïcidar-se...

I el violí de Joachim? I el nostre estimat Fèlix?

Clara

Fill d'Abraham, net de Moisès. -diuen. I diuen: és que potser és possible que un jueu negre com un escarabat es converteixi en un catòlic blanc...

Robert

Blanc com un ou de poll! Sí que és possible. Si es bateja, llavors pot convertir-se en Mestre de Capella, en Professor, en Doctor, en Universitari, en...

(Badalla)

Clara

Serà millor que no diguem res més per avui. Podria haver-hi espies del futur...

Robert

Sí.

(Es queden quiets. Llarg silenci.)

Clara i La pianista llegeixen una mica.

Després, es recolzen en una mà i es queden adormides, en la mateixa posició, com dos retrats idèntics.

Robert es manté despert.

Silenci.

Al cap d'una estona, La pianista cau adormida damunt el teclat, però ara per l'efecte de la son. Simultàniament, Clara capcineja.

Pausa.

La pianista, s'aixeca i entra de nou esperitada en el mirall.

Clara no es mou. Robert, tampoc.

Llarg silenci.)

Escena cinquena

(Robert s'aixeca i agafa un dels llibre de geografia. Busca topònims.)

Robert

(Vocalitzant) Dresde.... D... Dr... Dre... sd... e... Dresde... De. De. De.

(Compon variacions musicals a partir de la inicial, en equivalència amb la notació musical alemanya: (D = ?).

Executa diversos exercicis similars: busca noms de ciutats i d'accidents geogràfics en els mapes de l'atlas i realitza la mateixa operació varies vegades. Assaja molt breument algunes provatures al piano.)

Dzhankoi... Dzankoi... Koi... koi... Ka. Ka. Dzhankoi.

(Pausa.)

Kerch. Kerch. Kerch. Kerch. Kerch.

(Pausa.)

Frei Aber Einsom.
F.A.E.

(Continua treballant una estona fins que s'asseu a la butaca i tanca els ulls. Silenci.)

Escena sisena

Robert obre els ulls: dos soldats imperials han entrat a la casa. Porten uniformes blau Prússia 1848. Probablement han vingut per reclutar-lo, però actuen com si no els veiessin, ni a Clara ni a ell.

Un d'ells s'asseu al piano de paret i comença a tocar repetidament una mateixa nota en el teclat; Robert obre els ulls atemorit.

Clara continua dormint.

L'altre soldat el busca, però no el troba: recorre l'espai en una recerca absurda a pas lleuger. Surt per la porta del fons i retorna per la de la dreta, fent un parell de cops el mateix recorregut, com els nens quan s'engresquen en un circuit o una cursa obsessiva sense fi.

A la quarta volta, s'atura en sec, reprèn l'alè, i després d'una pausa, es dirigeix al piano de cua. N'aixeca la tapa i hi clava la baioneta, com si atacés un enemic.

Robert es cargola i amaga el rostre com si l'ataquessin a ell a través de l'instrument.

L'altre soldat segueix inalterable, continua polsant la mateixa tecla sense interrupció.

El del fusell comença a tallar les cordes del piano de cua amb la baioneta. Quan ha acabat, les arrenca i intenta recargolar el manyoc lluitant amb un niu de serps.

*A fora, se senten trets i corredisses de la multitud.
Els dos soldats s'aturen.*

Silenci sobtat.

Tots dos s'aixequen. El del piano de paret va cap a la porta del fons i comprova que el pas estigui lliure. Li fa un senyal a l'altre, que al seu torn, tanca la tapa del piano, agafa les cordes entortolligades i el segueix.

Surten tots dos.

Pausa.

Se sent un cop sord de la porta de la casa que es tanca.

Silenci.

Escena setena

(La llum del dia entra pel tall central que hi ha entre les cortines. Clara es desperta. S'aixeca i comença a bufar les espelmes que il·luminen la sala. Obre les cortines. Surt de l'habitació. Se senten els primers sons del matí.

Clara torna amb l'esmorzar en una safata. Esmorzen

Clara torna a sortir de la sala.

Robert estrafà el gest, es tapa les orelles: pateix al·lucinacions acústiques.

Al cap d'uns minuts, torna a entrar Clara i es queda a la porta, com si haguessin de seguir-la els nens.

Ella mateixa interpreta les veus dels infants quan s'indica.)

Clara

Dieu bon dia al pare.

(Amb veu infantil): Bon dia, pare.

(Robert no contesta. Se la mira seriós. Ella es posa de genolls i avança cap a ell. Robert la mira amb desconfiança. Ella li fa un petó a la galta.)

Robert

Vés-te'n. No t'acostis.

Clara

Robert...

Robert

No m'has sentit?

Clara

Robert...

Robert

No m'has sentit? *(Pausa.)* Tinc por de fer-te mal.

Clara

No és veritat. Tranquil, no passa res.

Robert

Vés-te'n. Deixa'm en pau! Em sents? Em sents?!

Clara

És clar que et sento. Robert...

Robert

Hi ha molt soroll, ja no puc aguantar-ho, ja no puc controlar-me.

Et faré mal, allunya't. Deixa'm sol. No te n'havies d'anar?

Clara

Sí, és clar que me n'he d'anar, per això estàs enfadat, oi que sí?
Però no passa res, tornaré, Robert, no pateixis.

Robert

On vas? On has d'anar?

Clara

Vaig a portar els nens a casa l'Anna. Només estaré fora una hora...

Robert

(Imitant-la) Només estaré fora una hora...

Clara

Ho dius pels meus concerts.

Robert

Deixa'm sol, deixa'm sol!

Clara

No vols que hi vagi, oi?

Robert

Només estaré fora un mes, dos mesos com a màxim: Hamburg, Berlín, Viena, Londres, París...

Clara

Podries venir amb mi...

Robert

No suportó els francesos. *(Pausa breu)* Només a Berlioz.

Clara

(Apart) Sempre igual, ja està bé. Algú ha de treballar en aquesta casa.

Robert

Què dius?

Clara

Robert, si us plau, ja està bé, tranquil·litza't. *(Pausa.)* Me n'he d'anar.

Robert

Oh, és clar. Has de fer tantes coses...

Clara

Doncs sí.

Robert

Tantes coses...

Clara

Calla, si us plau.

Robert

Oh, pobre Clara... Chiarina... oh, pobre Clara, Chiarina... Oh, pobre Clara...

Clara

Quan et poses així...

Robert

Està tan ocupada, Chiarina, sempre tan ocupada...

Clara

Doncs sí, et penses que no? He de passar les teves partitures, els teus escrits per a la revista, ocupar-me dels nens, ocupar-me de la correspondència, de la teva i de la meva, dels concerts, dels meus concerts, portar els comptes, els nostres comptes, organitzar els viatges, avisar l'afinador, fer-te l'amor, parir els teus fills, ocupar-me de la casa...

Robert

Què has dit?

Clara

Ocupar-me de la casa...

Robert

No, abans, abans.

(Pausa.)

Clara

Avisar l'afinador... *(Pausa.)* Després farem l'amor. D'acord? *(Pausa.)*

No has dormit gens. Descansa.

(Li fa un petó a la galta. S'aixeca.)

Anem, nens. Dieu adéu al pare. *(Canvia la veu)* Adéu, pare, adéu.

(Surt.)

(Silenci.

Al cap d'uns minuts, Robert torna a sentir sorolls estridents. S'altera. Imagina els nens corrent i xisclant per la casa, colpejant els pianos, jugant.

Es torna a fer el silenci, es calma.

Agafa la butaca i busca un lloc on posar-la. Va a buscar el vetllador i el porta al costat de la butaca.

Finalment, s'asseu.

Ara està en primer terme, d'esquenes al piano de cua.

Tanca els ulls. Descansa.

Silenci.)

Escena vuitena

(Per la porta del fons, apareix un jove amb bigotis, jaqueta vermella i un feix de partitures sota el braç.

Avança i s'asseu al piano de cua.

Es prepara per tocar i comença a interpretar una peça.

L'instrument sona perfectament, com si no hagués patit cap mal per part del soldat imaginari.

Robert continua d'esquenes al nouvingut.

De sobte, fa un gemec de desaprovació.

El jove s'atura. Agafa les seves partitures i surt per on ha entrat.

Silenci.

Pel fons, apareix un altre jove. Aquest, amb una jaqueta verda, ulleres i barret.

S'acosta al piano i toca fins que Robert torna a mostrar el seu disgust.

El jove del barret s'atura i surt per on ha entrat.

Silenci.

Apareix un tercer jove, aquest vestit de negre. És el pianista Johannes.

S'acosta al piano, prepara les seves partitures i toca.

Robert obre els ulls.

Ecolta: és la sonata número 1 per a piano de Brahms

-o una de les seves primeres composicions.-

Robert utilitza el mirallet com a retrovisor.

Observa el nouvingut. Pausa. Torna a guardar el mirall.

L'escolta.

De sobte, s'aixeca i surt per la porta de la dreta.

El pianista Johannes interromp la seva interpretació.)

Robert

(Dins) Clara! Clara!

(El pianista Johannes es queda on és, assegut al piano de cua. Espera, en silenci. Robert torna amb Clara agafada de la mà. No podem veure el rostre d'ella, després ens adonarem que es tracta de La Clara pianista.)

(Al jove). Toca! Toca! Toca!

(El pianista J recomença: interpreta el primer moviment de la peça al llarg d'uns quants minuts.

Robert i la Clara pianista l'escolten gratament sorpresos, amb entusiasme creixent, però amb placidesa.)

Escena novena

(La Clara pianista i Robert es mantenen immòbils, mentre la llum exterior que entra per la finestra va minvant, de manera que és prou notori que transcorren les hores. Ja torna a ser de nit.

Robert s'acosta a la finestra, mira fora i després corre les cortines. Inesperadament, de darrera en surt Clara amb un llum d'oli.

Simultàniament, i aprofitant la penombra de la sala, ha aparegut el doble del pianista Johannes, a qui des d'ara anomenarem Johannes.

Johannes està assegut a la butaca de Robert, i s'està fumant un dels cigars de Robert.

Robert i Clara es mantenen al marge de l'escena, sense ser vistos, com si estiguessin suspesos en el temps. Observen:

De cop i volta, els pianistes semblen tenir una confiança antiga: treballen junts, entre ells existeix una complicitat més enllà de la composició musical.

No podem sentir què diuen, però s'asseuen molt a prop l'un de l'altra a la banqueta del piano, riuen, brinden, beuen vi, toquen junts i alternativament...

Johannes es troba còmode a la butaca del seu mestre.)

Clara

(a Robert) Ell és qui esperàvem. És ell, ja és aquí. El veus?

(Els pianistes s'aturen. Es miren en silenci. S'abracen. Es queden quietes.

Robert es deixa caure sobre la pila de llibres que hi ha prop de la finestra, abatut. Clara li acarona els cabells per tranquil·litzar-lo.

A continuació, Clara s'allunya d'ell i s'acosta a Johannes, que en veure-la, apaga el cigar, dissimula i s'aixeca per rebre-la. Ella deixa el llum d'oli damunt el vetllador. Es miren. S'abracen com ho fan els pianistes, en silenci.

Robert es manté a l'aguait, els observa en silenci fins que, tots quatre, sincrònicament, desfan l'abraçada i recuperen la posició d'abans que Robert corregués les cortines, però ara per duplicat: el Pianista Johannes, al piano de cua, i Johannes, al piano de paret; la Clara pianista i Clara, d'esquenes, escoltant.

Robert s'aixeca i es dirigeix als pianistes: Robert i la Clara pianista aplaudeixen la interpretació del pianista Johannes. Tots tres desapareixen darrera d'un teló o d'un enorme paravent que es desplega.)

Escena desena

(Clara i Johannes es queden sols, en l'estretor d'un espai més reduït, on hi ha: a la dreta, el piano de paret; la butaca de Robert i el vetllador amb el llum, al centre; i a l'esquerra, el mirall de cos sencer adossat a la paret i alguns llibres. De fons, se sent el ressò d'una festa, com si hi hagués una celebració amb alguns músics convidats que, a estones, interpreten cançons, trios, quartets.)

Clara

Potser algun dia tornaré a viure en una ciutat amb els meus fills.
Tornarem a estar junts, i llavors... potser llavors tot s'haurà arreglat,
podré portar una vida més tranquil·la, i descansar es convertirà en una
necessitat... però ara...

(Pausa.)

Si ell no tornés mai més... Si ell...

(Pausa.)

Sense ell...

Potser al cap dels anys recuperaré el repòs i l'alegria,
però la felicitat... l'he perduda del tot.

Creus que algun dia tornaré a tenir algun amic íntim?

(Pausa.)

Si us plau, no em diguis que descansi. Ara no puc parar.

Ara no puc deixar la gira. Per què ho hauria de fer?

Si ell no tornés mai més...

Però què estic dient? Per què no hauria de tornar?

Si al menys em deixessin visitar-lo...

Johannes

Els metges diuen que... a causa de la seva malaltia...

Clara

Però quina malaltia? De què parles?

Si us plau, canviem de tema.

(Pausa.)

L'has vist?

Johannes

Sí, aquest matí. Ha preguntat per tu.

(Pausa.)

Clara

Com t'ha anat? Què t'ha dit l'editor?

Johannes

Si et veiés, s'alteraria i... /no li convé excitar-se

Clara

/Calla, si us plau. T'ho prego.

Johannes

Et troba a faltar. Ja li he dit que no es preocupi, que ja me n'ocupo jo, de tu. No para de preguntar-me si has pogut practicar l'última peça que et va enviar i si t'has decidit a incloure-la en el nou repertori. Desconfia de mi... Ara li ha donat per dir que em quedo les seves partitures, que li estic robant tot, diu que les estic fent desaparèixer i que les publicaré quan ell no hi sigui. M'ha obligat a jurar-li lleialtat. Què te'n sembla? La veritat és que després ens fem un fart de riure i em demana perdó, i plora. De cop i volta, es posa de quatre grapes i comença a caminar olorant el terra com si fos un animal. De vegades, udola com un llop i aixeca una pota com si marqués el territori... Em mira fixament i gruny. No sé perquè fa aquestes coses, és com si estigués... Com si volgués dir-me...

Clara

Què t'ha dit l'editor?

Johannes

Tu què creus que vol dir-me?

Clara

Està molt clar.

Johannes

De debò? No ho sé pas. No m'ho imagino, jo...

Clara

Si us plau, no et facis l'innocent, estic cansada. Em fa mal l'esquena.

Johannes

Hauries de descansar. No pots endarrerir els concerts un parell de setmanes?

Clara

Què t'acabo de dir? Si us plau, /no em diguis que descansi.

Johannes

/No em diguis que descansi.

(Johannes riu, després se li acosta i li fa un massatge a les espatlles.)

Johannes

No m'han volgut deixar cap piano per presentar el meu Concert en Re menor.

Clara

Per què?

Johannes

Tot per culpa d'aquell maleït editor d'Hamburg. Diu que és massa... schumannia, si no fos perquè se'm reconeix en el caire *simfònic* -diu. He anat a Otten per a no res.

Clara

A veure si ara resultarà que en Robert té raó.

Johannes

Molt graciosa.

Clara

No et preocupis. No entenen res. I què si és schumannia?
Si fossis wagneria ningú no diria res, però... Deixem-ho estar.

(Pausa breu.)

L'inclouré en el programa.

Johannes

De debò?

Clara

No t'ho estic dient? El trobo... excel·lent. Quan em vas ensenyar la primera versió ja em va agradar. I a en Robert també. Si no, no l'inclouria.

Johannes

Oh, la meva... estimadíssima... la meva apreciadíssima... la meva...

Clara

Ja n'hi ha prou.

(Pausa breu.)

Fes-me un petó.

Johannes

(Deixa el massatge i li fa un petó. Pausa breu.)

Estic promès.

Clara

Au, va. Aquesta Agathe t'està transformant. Sembla mentida.
Senyores i senyors, contemplin la metamorfosi del jove...

Johannes

Clara, si us plau.

Clara

Ai, Johannes, Johannes...

Johannes

Ningú no et sembla bé.

Clara

No siguis estúpid.

Johannes

Quan m'agradava la teva filla Júlia...

Clara

Ja no t'agrada?

Johannes

Oh, és clar que sí, però...

Clara

És massa jove. Només té setze anys.

Johannes

Com si fos un problema. /Jo també sóc molt...

Clara

/Si us plau.

Johannes

...jove.

(Pausa breu.)

Clara

S'ha promès. No ho sabies. Amb un italià.

Johannes

Per a ell no és massa jove, és clar. És més vell que jo, i ric, i vidu.

Clara

Vols deixar la carrera? Vols dedicar-te a ser un marit sol·lícit?

Johannes

Qui ho ha dit això?

Clara

Et vols casar amb l'Agathe? Saps què representa el matrimoni?

És una dona... massa... delicada. I què me'n dius de la teva independència?

Per viatjar, per tocar, per escriure...

Johannes

D'això en saps una mica, oi?

Clara

Tocaré el teu concert, i prou. No siguis insolent.

Johannes

Tu et vas casar amb en Robert.

Clara

Què vols? Fer-la patir? Pobra noia, no s'ho mereix. En Robert era...

(Pausa breu.)

En Robert també és músic, ell és... compositor.

Johannes

També jo seré un gran compositor, em convertiré en un gran compositor, no pateixis. Solitari, obès... i solter. Eternament. I sempre tindrè temps per fer-te... una visita.

(Pausa breu.)

Per ser el teu amic íntim.

(Pausa breu.)

Clara

No sona malament.

Johannes

És clar. No sona... malament.

(Pausa.)

Moltes gràcies.

Clara

No es mereixen.

(Silenci. Johannes se li acostava i li fa un petó a la galta. Inicia la sortida.)

Quan el vegis... digue-li que l'estimo.

(Pausa. Johannes surt. Silenci. Clara revisa algunes partitures. Seu al piano, però no toca. Seu al vetllador i es mira al mirallet.)

Quant de temps ha passat? On ets? Per què t'amagues de mi?

Per què m'obligues a viure sense tu? Per què et comportes com si t'haguessis tornat boig? Penses que no seré capaç d'ensortir-me'n tota sola? T'equivoques. Jo sempre t'he estimat. Encara t'estimo. Jo vaig haver de renunciar a moltes coses per estar al teu costat. *(Pausa breu)* Què? Com que no? Podia haver marxat i... *(Pausa breu.)* No, no sempre estava de viatge. *(Pausa breu)* Si us plau, no discutim. Si us plau. Robert, Robert, Robert...

(S'aixeca i va cap a la zona de l'estudi, on seia en la primera escena. Es recolza en una mà i tanca els ulls per descansar una estona.)

Escena onzena

(El paravent es plega, o s'obre el teló: Robert sembla alterat. Té els ulls tancats com si s'esforcés en deslliurar-se de la música ensordidora que li ressona dins el cap.

Va vestit amb un frac blau i armilla groga, com el personatge del jove Werther. Els pianistes i Johannes han desaparegut.

Quan obre els ulls, descobrim que els dos soldats imperials han tornat a entrar a la sala. Encara vesteixen l'uniforme blau Prússia i botes altes de muntar, però tots dos han patit una metamorfosi prou visible: caminen de quatre grapes, un d'ells té el cap i les peülles davanteres de senglar; i l'altre, el cap i les sarpes d'un ós bru.

Clara continua dormint.

El porc senglar s'acosta a ella i li ensuma els turmells.

Robert intenta cridar-li l'atenció.

L'ós bru planta el seu caparrot davant de Robert i l'observa. Es miren.

Robert imagina una música d'atmosfera boscosa, amb ocells matiners, com ara: Vogel als Prohet, del cicle Waldszenen, op. 82.

L'ós i el senglar s'acosten l'un a l'altre, s'enfronten, grunyen.

Inesperadament, es posen drets i comencen a ballar plegats, seguint el compàs. Giravolten i dansen amb elegància sense igual.

Robert deixa anar una riallada operística i grotesca de tenor.

Els animals desapareixen entre les cortines del finestral, fent girs, sense deixar de ballar.

La música es va esvaint però es manté el compàs d'un diapasó.

Robert va cap al vetllador i el torna a portar al seu lloc habitual, on estava al principi. Fa el mateix amb la butaca. Seu. Parla amb el mirallet.)

Robert

Jo no sé quant de temps ha passat. Sóc aquí. No m'amago de tu. On ets? Per què m'obligues a viure sense tu? Per què et comportes com si m'hagués tornat boig? Penses que no seré capaç de sortir-me'n tot sol? T'equivoques. Jo sempre t'he estimat. Encara t'estimo. Jo vaig haver de renunciar a moltes coses per estar al teu costat. *(Pausa breu)* Què? Com que no? Podia haver marxat i... *(Pausa breu.)* No, no sempre estava de viatge. *(Pausa breu)* Si us plau, no discutim. Si us plau. Clara, Clara, Clara...

(La música torna. Per la porta de la dreta entren els pianistes ballant. Dansen i giravolten com ho feien els prussians. S'aturen, parlen en veu baixa i després se separen. Seuen als pianos i comencen a tocar. La música imaginada desapareix i predomina la música que interpreten ells. Clara obre els ulls i observa l'escena. Cap dels presents no la veu ni la sent. Minuts musicals a quatre mans.)

Escena dotzena

(Per la porta del fons entra Johannes. Actua com si no sentís ni veiés els pianistes. Tampoc no pot percebre la presència de Clara. S'acosta a Robert i el saluda afectuosament. Conversen. Robert s'altera i ell intenta calmar-lo, però l'altre se li llança al damunt i forcegen. S'abracen. Tornen a la calma. Johannes porta aigua. Beuen. Riuen. Comenten una partitura. Conversen de nou, tranquil·lament, fins que Johannes s'acomiada i surt per on ha entrat. Robert s'abstreu en els seus pensaments. Escriu. Medita. Somia despert. Reposa.

Els pianistes deixen de tocar. Es miren. Silenci. Segueixen tocant.

Johannes torna a entrar per la porta del fons, però ara es dirigeix a Clara i ignora tota la resta, com si, llevat d'ella, no hi hagués ningú més a la sala.

Porta una altra jaqueta: tan sols ell és conscient del transcurs del temps i dels canvis d'espai.

Es relaciona amb Clara de la mateixa manera com ho ha fet abans, en l'escena desena, amb les mateixes reaccions: notícies sobre Robert, l'editor que s'ha negat a deixar-li un piano, les intencions de matrimoni amb Agathe, etcètera, etcètera, etcètera...

La música ens impedeix sentir els diàlegs.)

Escena tretzena

(La irrupció sobtada de Robert fa reaccionar a tots els presents i els trasllada al mateix plànol espacial i temporal:

Clara, Johannes i els seus dobles pianistes escolten i reaccionen davant el seu discurs. De cop i volta, es retroben tots en la sala d'estar dels Schumann, i interactuen de la manera com s'indica a continuació:

Robert comença a servir copes de vi a tots els presents en un atac d'eufòria.

Els pianistes deixen de tocar i agafen les copes.

Clara i Johannes també es preparen per brindar i s'incorporen a la festa.)

Robert

Abans que els metges es decideixin a arrencar-me tots els queixals que em queden i ja no pugui articular ni una sola paraula a causa del dolor... vull brindar amb la meva estimadíssima Clara, amb el meu bon amic Johannes, amb Florestan, i Eusebius, amb Meister Rar, amb la Peri, i Zilia, amb la tercera B alemanya, després de Bach i de Beethoven, amb tots els que defenseu encara la nostra música, oh, incomparables genis, insubstituïbles membres honoraris d'aquesta confraria de David, per a vosaltres és i serà el museu dels escollits, eternament, tan sols vosaltres gaudireu del privilegi de l'harmonia i el bon gust, junt amb els antics mestres... Toqueu, toqueu, toqueu! No permeteu que ens venci la son ni la tristor d'aquest *hivern del nostre descontent!*

(Els pianistes beuen i tornen a tocar.)

Feu que reneixi de nou la primavera...

Clara

Robert...

Johannes

Robert...

Robert

Beveu, beveu! Toqueu!

(Clara i Johannes beuen.)

Ara que comença a fer-se fosc, ara que comença a fer-se fosc, ara que comença a fer-se fosc...

Com has pogut atrevir-te a ballar amb ella? Les dones haurien de ballar tan sols amb dones -com tan assenyadament va assenyalar el mestre Jean Paul, i jo afegeixo: els homes no haurien de ballar mai, mai, mai. Atenció, atenció al foc de les espelmes, no ho veieu com es transformen ara en roses?

Les gotes de cera són pètals esfullats, no les toquis, no et cremis, sang, sang, sang, hi ha sang damunt les tecles del piano... No pareu de tocar, toqueu, toqueu, toqueu!

I tu... què pretens ballant amb ella? Que m'abandoni per sempre? Que substitueixi el meu amor pel teu? Impossible! Abans em mataria, em llançaria a l'aigua negra i profunda que em crida del Rhin, m'ofegaria desconsoladament al fons insondable i tèrbol que...

(Va cap a la seva butaca i de sota un coixí en treu un pistolot de canó llarg i s'apunta en un ull.)

O bé, acabaria amb insofribles patiments igual que el jove Werther... "La natura no troba una sortida en el laberint de les forces enredades i contradictòries, i l'home ha de morir. Ai d'aquell que en veure-ho digués: quina bogeria! Si hagués esperat, si hagués deixat actuar el temps, la desesperació se li hagués passat, hauria trobat una altra persona perquè el consolés. És el mateix que si diguéssim: què boig! S'ha mort de febre! Si hagués esperat que les forces li tornessin, que es renovés la sàvia del seu cos... el tumult s'hauria calmat i encara seria viu..." Amic, un home és un home... i si busca ofegar la seva desesperació amb la mort...

*(Abaixa la pistola.
Ploriqueja de manera infantil.
Els pianistes deixen de tocar.)*

Quan me'n vagi... Estima-la per mi, estima-la.

Clara

Robert, si us plau, intenta calmar-te. No passa res. No passa res.

Robert

(la mira i deixa de plorar.)

Tens raó, estimada, però... *(Pausa breu.)* No deixeu de tocar, no trenqueu aquest instant per culpa meva, toqueu, toqueu!

(Els pianistes segueixen tocant.)

Amunt, amunt!

*(Els pianistes intenten buscar el clímax que Robert exigeix, però tot esdevé estrident, artificial i obsessiu.
Robert col·loca Clara i Johannes en posició de ball, manipulant-los com si fossin maniquins.)*

Així, així, estimeu-vos. Me n'he d'anar.
M'he de rentar, necessito banyar-me, necessito rentar-me...
Prou! Prou! Silenci!

*(Els pianistes s'aturen.
Es queden tots congelats.
Robert surt corrents per la porta del fons)*

Necessito rentar-me, necessito rentar-me...

*(Surt. Es queden tots quiets, i després d'un silenci,
surten corrents darrera d'ell per intentar aturar-lo.
Tots, excepte Clara.
Silenci.)*

Escena catorzena

(Clara comença a endreçar les coses. S'atura i seu al seu lloc, entre els llibres.)

Clara

(A públic)

És el mateix de sempre. No ha canviat gens. D'aquí un moment, entrarà el nostre jove amic Johannes i em dirà que l'han perdut de vista i que no saben on trobar-lo. Jo sí que ho sé. Es llançarà al riu. Uns pescadors matiners el portaran a casa, tremolant, xop, mort de fred, avergonyit. I després...

(Pausa.)

Anirà a pitjor...

(Pausa.)

El tancaran.

(Pausa.)

Haurem de viure separats. Més de dos anys.

(Pausa.)

En Johannes i jo? Res. Res de res.

(Pausa.)

Però sempre ens quedarà la música... i els fills, és clar.

(Pausa.)

Sempre juguem al mateix joc.

(Pausa.)

Robert. Robert!

*(Per la porta del fons entra Robert, cobert amb una manta.
Silenci. Fosc.)*

FI